

MÄRTA ERICSON

(1927- 2023)

MINNESSKRIFT OM EN ELDSJÄL FÖR HUNDAR OCH AVEL

SVENSKA
KYNOLOGISKA
AKADEMIN

DET KYNOLOGISKA ARVET

Det finns ett stort antal eldsjälar inom hundsporten som värnat om det kynologiska arvet inom dess olika grenar. De är personer som vikt sitt liv åt hundsporten och som på olika sätt förmedlat hundens och hundrasernas historia, både kulturellt och praktiskt. De har verkat för hundens plats i samhället, hundars hälsa, både fysiskt och mentalt, och inte minst värnat om att hundarnas och Svenska Kennelklubbens historia och syfte bevaras.

Svenska Kynologiska Akademin, som i sitt uppdrag har att bevara den svenska kynologiska historien, producerar minnesskrifter över personer som på många områden gynnsamt har påverkat den svenska hundsporten.

Den här minnesskriften är en del av den samlingen.

*Svenska Kynologiska Akademin
Sollentuna september 2025*

OMSLAG:

Märta fotograferad av Åsa Lindholm.

Text: Lena Widebeck

Foton ur Lenas privata samlingar.

MÄRTA ERICSON

(1927- 2023)

Trädgårdsmästare i Våra hundars hage, som sått frön till, vårdat och även skördat frukterna av många olika aktiviteter till vår hundars och oss hundägares nytta och glädje.

Så vill jag själv sammanfatta Märtas legat.

Hon sådde fröet till en lång rad initiativ på såväl rasklubbs- och specialklubbs- som på central nivå inom SKK-organisationen. Hon vårdade och medverkade till deras genomförande och fick därigenom vara med och skörda frukterna av detta under ett långt hundliv.

Vi har här samlat ett urval av texter och bilder som visar på med vilken bredd och djup Märta bidragit till för såväl friskare hundar som uppmärksamheten på dem i den offentliga konsten. Med finns också utdrag ur det "magnifika avskedstal" hon själv höll vid Kennelfullmäktige år 2017.

En livsgärning väl värd att minnas och hedra!

Åke Hedhammar

som hade förmånen att under många år med Märta verka i såväl SKKs Avelskommitté, i Svenska Kynologiska Akademien och som Hedersledamöter.

SÅ MINNS VI MÄRTA ERICSON

Märta Ericson gick bort i januari 2023 vid 95 års ålder. Hon var hedersledamot i SKK, SSRK och Golden retrieverklubben. Hennes engagemang, klokhet och förmåga till framtidssyn har haft stor betydelse för svensk hundavel – och allt startade i SSRK.

Ärlig, rakryggad, saklig, kompetent, lyssnande, varm och med en självklar och naturlig pondus. Så vill jag, Lena Widebeck, beskriva Märta Ericson. På minnesstunden efter Märtas begravning yttrade någon att "när Märta talade då lyssnade alla". Det påstående stämmer. På många klubbmöten där meningar och åsikter gick vitt isär, räckte det att Märta bad om ordet för att det skulle bli tyst i lokalen. Självlärde jag känna Märta i tonåren när jag var kennelflicka på Sandemar. En vänskap som varade i över 50 år. Tillsammans med Märtas bästa vän, Ulla-Britt Karlmann, vill jag berätta hennes historia.

LIVSLÅNG VÄNSKAP FÖDDES PÅ SANDEMAR

När Märta 1969 köpte sin första golden retriever från Ylva Braunerhjelm på Sandemar var det fortfarande en ganska ovanlig ras i Sverige. 1970 registrerades 555 golden, 860 labradorer och 34 flattar. SSRK hade cirka 1 000 medlemmar och antalet utställningar och jaktprov som ordnades per år var lätt räknade. Alla kände alla och man träffade ungefär samma människor på jaktproven som på utställningarna.

Sandemar på Dalarö var en träffpunkt dit många retrieverägare kom för att träna sina hundar och Märta Ericson var en av dem. När hennes hane, SUCH Sandemars Jonas, hade vunnit certifikat på utställning ville hon även starta honom på jaktprov.

Märta med sin första golden retriever, SE Uch Sandemars Jonas, född 1969.

Märta med den engelska importen Int Nord Ch Deerflite Salome vinner Best in Show på Golden Specialen 1978 för Ylva Braunerhjelm och Mona Lilliehöök.

Det var också här hon träffade Ulla-Britt och KG Karlmann och följden blev en livslång vänskap och en gemensam uppfödning av golden retriever.

– Vi delade idealbilden av en golden retriever, att den skulle ha såväl en funktionell och tilltalande exteriör som naturlig arbetsförmåga, säger Ulla-Britt. Kennelnamnet Combine valdes för att visa att detta skulle gå att kombinera.

FÖRENINGSLIVET BÖRJADE I SSRK

Redan tidigt på 1970-talet värvades Märta först till

Märta med Karin Brostam på SSRK Östra avdelningsutställning på Skokloster, 2001.

styrelsen för SSRK Östra och senare till huvudstyrelsen. Under åtta år var hon SSRKs sekreterare och mellan åren 1993–1995 var hon föreningens ordförande.

Inledningsvis var Märta främst engagerad i utställningskommittén där hon tillsammans med Nette Mörner-Norström och senare Karin Brostam arrangerade de legendariska utställningarna på Skokloster och SSRKs första Club Show. Då inleddes traditionen att bjuda in engelska rasspecialister att döma, vilket det höga antalet anmälningar visade att utställarna uppskattade.

Det var Märta, tillsammans med dåvarande SSRKs ordförande Hans Forssell och Ulla-Britt Karlmann, som tog initiativ till den första gemensamma konferensen för avdelningarnas utställningsansvariga med målet att samordna verksamheten.

KOMBINERADE EXTERIÖR OCH FUNKTION

Idag reser vi kors och tvärs över hela Europa för att tävla, para eller köpa in hundar. På 1970-talet var gränserna stängda och Sverige isolerat, eftersom vi liksom England var fria från rabies. Enda möjligheten att importera hundar utan flera månaders karantänsvistelse var direkt från England med båt.

Märta och Ulla-Britts kontakter med engelska uppfödare ledde till importen av den dräktiga tiken Deerflite Salome. "Lumi" blev så småningom Int Nord Ch, vilket krävde en 2:a pris i ökl på jaktprov, och mor till en rad framgångsrika hundar. En tik man minns är

SSRKs UNGDOMSSTIPENDIUM

"Stipendiet ska vara en sporre för ungdomar som vill satsa på att lära sig mer inom något av SSRKs verksamhets- och intresseområden, till exempel genom en kurs eller en resa."

Stipendiet instiftades 1996 av Märta då hon avgick som SSRKs ordförande.

SVENSKA
Spaniel
OCH
Retriever
KLUBBEN

hennes dotter, dubbelchampionen Combine Caroline som fördes till jaktchampionat av Lasse Johnsson och visades på utställning av Märta.

DUAL PURPOSE – ELLER INTE!

Vid den här tiden var ett dubbelchampionat fortfarande möjligt, men Märta var väl medveten om att en utveckling mot ökad specialisering för antingen exteriöra eller jaktliga egenskaper var oundviklig. Hon var tidigt för en aveckling av de kopplade championaten. I stället förespråkade hon ett meriteringssystem som tydligt redovisade vad uppfödaren strävade mot, som kunde vägleda både aveln och blivande valpköpare.

LEDDE ARBETET I AVELSFRÅGOR

Under 1980-talet vaknade Märtas intresse för avelsfrågor och hon tog tag i uppgiften att samordna och bygga upp rasklubbarnas kompetens i arbetet med avelsrådgivning. Vid den här tiden innebar avelsrådets arbete att föreslå tikägare lämpliga täckhundar. Märtas vision var att avelsråden i stället skulle samla in och sammanställa underlag till uppfödarna så de själva skulle kunna fatta beslut.

Idag när vi har tillgång till alla uppgifter på internet om enskilda hundars tävlings- och hälsoreultat och statistik, är det svårt att föreställa sig vilket enormt arbete avelsråden hade att hitta och bearbeta information. Nu får vi fram härstamningar och inavelsberäkningar med ett enkelt klick på datorn. Förr var det papper, penna, miniräknare och dokument i pärmar som gällde.

Märta tog initiativ till konferenser där rasklubbarnas ansvariga fick utbildning och möjlighet till erfaren-

hetsutbyte. Hon initierade med start 1985 utgivningen av SSRK Special, en skrift där varje rasklubb sammanfattade avelsarbetet under året som gått. Det här var arbetsuppgifter där hennes bakgrund som lärare och goda förmåga att uttrycka sig och sammanfatta komplicerade frågor kom till användning.

AVELSKOMMITTÉ I SKK

Märtas engagemang för avelsfrågor lade grund till en motion från SSRK som ledde till att SKK Avelskommitté bildades. En kommitté där Märta sedan var en självklar ledamot i mer än 20 år. Där arbetade hon för att en ny typ av hälsoprogram utvecklades i nära samarbete med ras- och specialklubbar, där nivån på bekämpning av sjukdomar skulle anpassas till hälsolä-

Yngst och äldst på KF 2017; Märta flankerad av Victor Gustafsson och Natalie Johansson, SHU.

1993 överlät Märta och Ulla-Britt kennelnamnet och uppfödningen på mig. De har däremot varit delaktiga i med- och motgångar och vid utdelningen av utmärkelsen Hamiltonplaketten 2019.

get i rasen.

– Vi kan säga att i stället för att fokusera på skillnader i åsikter vad gällde nivån på begränsningar i aveln, lyckades vi få gehör för en ”minsta gemensam nämnare” som alla kunde enas om, berättar Ulla-Britt.

Märtas framsynthet i arbetet med avelsfrågor i SSRK gav föreningens rasklubbar ett rejält försprång när arbetet i SKK med Rasspecifika Avelsstrategier (RAS) startade.

AVSLUT SOM UPPFÖDARE

Den vackra goldentiken Menna Maid of Gillbryan, född 1986, kom att bli Märtas sista hund och avslutade hennes era som uppfödare- och goldenägare. 1993 föddes den sista kullen valpar och därefter överlät Märta och Ulla-Britt kennelnamnet och uppfödningen på mig. De har däremot varit delaktiga i med- och motgångar och vid utdelningen av utmärkelsen Hamiltonplaketten 2019.

EN SISTA HEDERSUTMÄRKELSE

Under åren 2005–2017 var Märta med om att starta och utveckla Svenska Kynologiska Akademien med målet att vårda Svenska Kennelklubbens kulturarv.

”Men allting har ett slut”, som Märta själv uttryckte det i sitt mycket uppskattade avskedstal på Kennelfullmäktige 2017 där hon vid 90 års ålder avtackades och tilldelades Svenska Kynologiska Akademiens hedersutmärkelse.

TACK MÄRTA

Det är inte lätt att kort beskriva Märtas livslånga engagemang i föreningslivet för hundar och avel på ett sätt som gör henne rättvisa. Vi som haft förmånen att ha Märta som vän kommer att sakna henne, men vi kan alla vara tacksamma för att hon lade grunden för mycket av det vi idag upplever som självklart i aveln för sundare hundar.

Lena Widebeck

Märta på besök på SKKs kansli i Rinkeby.

Euraios

Skön till sin skapnad här, dock jag ju inte så säkert, om med en sådan gestalt han också var snabb till att löpa. Eller bara en sådan som sällskapshundarna äro, som ju endast för prydnadens skull av ägarna hållas.”

Citat ur Homeros förmedlat av Märta i sitt tal på KF 2017

MÄRTAS ROLL I SKKs AVELSKOMMITTÉ

Märta var en av initiativtagarna till att en SKK-kommitté för avelsfrågor bildades 1987. Hon var därefter engagerad i dess arbete under ett tjugotal år.

Märta blev ett föredöme för mig i många avseenden. Hon var alltid väl förberedd inför våra sammanträden. Alltid synnerligen väl insatt i alla ärenden och efter ibland långa diskussioner kom hon oftast med kloka synpunkter och förslag som ledde fram till beslut. Hon hade dessutom ett mycket behagligt, lågmäلت sätt att argumentera som inte skapade onödiga konflikter.

Hon var också mycket skicklig i att formulera sig i tal och skrift vilket var till stor hjälp när AK skulle utforma regler eller uttalanden i avelsfrågor.

Märta hjälpte också flera klubbar med sina avelsprogram och rasbildningar. Där visade hon också på ett enastående engagemang och med sin pedagogiska förmåga, tålamod, humor och förståelse för människors olikheter lyckades hon ofta inspirera till fortsatt gemensamt klubbarbete för rasernas bästa.

Under Märtas tid i AK kom ständigt nya hälso- program till, initierade av ras- och specialklubbar, ibland efter uppslitande konflikter inom klubbarna. Märta förstod vikten av hur nödvändigt det är att uppfödarna skulle involveras tidigt i processen och förstå varför och att åtgärderna är nödvändiga. Detta är väsentligt för att få efterlevnad och effekt av programmen.

Under Märtas tid utvecklades synen på hur avelsarbete skulle se ut i klubbarna. Från början sysslade avelsråden mest med att hänvisa till avels-

hundar som tikägarna frågade efter. Därefter blev diverse hälsoprogram aktuella, främst HD- och PRA-program, eller bekämpningsprogram som det kallades då.

År 2001 beslutades om RAS (Rasspecifika avelsstrategier), som innebar en kartläggning av rasernas situation, styrkor och svagheter som leder fram till beslut om eventuella hälsoprogram och strategier. En viktig del i klubbarnas RAS är att skapa en helhetssyn på aveln i rasen, att prioritera vad som är viktigast och vad man har råd med för åtgärder. Och att RAS ska vara ett levande dokument och resultatet av kollektivt arbete i klubben.

Märta förstod också tidigt vikten av att forskningresultat och kunskaper förmedlades till uppfödarna. Utbildning i olika former låg henne varmt om hjärtat. Hon var en outtröttlig och mycket uppskattad föreläsare för klubbar och uppfödare.

Vi är nog många som arbetat med Märta i AK som menar att hon i mångt och mycket satte sin prägel på kommittén även långt efter hon avslutat sin medverkan där. Det blev en mycket kreativ arbetsmiljö med högt i tak, många experter från olika områden inom hunderiet med nära kontakt med aktuell forskning inom genetik och veterinärmedicin. Med respekt för varandras olika synvinklar och erfarenheter och alltid med rasernas framtid och sundhet för ögonen.

Tack vare Märta – den bästa mentor man kan tänka sig – inspirerades jag till att arbeta i AK i hennes anda i nästan tre decennier.

Elisabeth Rhodin

MÄRTA I AKADEMIN

Märta blev invald i Svenska Kynologiska Akademin 2005 och var dess sekreterare från 2007 till 2017.

Hon drev flera trycksaksproduktioner, som till exempel "Svenska Kynologiska Akademin - de första fem åren" och "Svenska Kynologiska Akademin - 10 år", där hon gjorde ett omfattande arbete för att sammanfatta Akademin arbete under denna uppbyggnadsfas.

Ett projekt som Märta initierade och drev var "Hunden som motiv i den offentliga konsten". Projektet startades 2011, då man bjöd in till aktiv medverkan från SKKs medlemmar och bad om foton från den offentliga miljön runt om i Sverige. Mängder av bilder och tips kom in som publicerades i Hundsport under åren 2011-2014. I broschyren "Hunden som motiv i den offentliga konsten" presenteras projektet i sin helhet.

Märta (sittande, längst till höger) i Svenska Kynologiska Akademin, 2006.

Märta besökte vernissagen på temautställningen "Den gyllene retrievern" med gode vännen Lena Widebeck.